

Focint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

o in

Strat'a tragatierului [Lő-
vészutca], Nr. 5.

Scrisorile nefrancaze nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articolii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Roman'i :

proa. intregu 30 Fr. = 30 (lei u
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseratiuni :

10 or. de linia, si 30 or. taos'a tim-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 or. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 9./21. aug., 1872.

De candu diet'a Croatiei resuscita prin adres-
sa sa reincorporarea Dalmatiei cãtra regatulu
triunitu, cestiunea de dreptu publicu a Dalmatiei
preocupa tote animele patriotice ale dalmatinilor,
si toti ascepta cu impacientia redeschiderea dietei,
spre a scapã una data de actualulu provisoriu po-
liticu si a serbã renascerea morala si fisica a
patriei lor, odinora atãtu de infloritoria. Ce e
dreptu, intrigantii atinationali si compliciti lor,
cã pretotindenea, asiã si aici, nu inceta d'a ascunde
si denaturalisã starea lucrurilor, cu scopu cã sã
sustiena si mai de parte situatiunea actuala in
Dalmati'a, dar' credemu, cã aceste incercãri rabu-
listice ale lor voru suferi naufragiu facia de con-
stanti'a firma a patriotilor dalmatini, cari sunt
convinsi pre deplinu, cã patri'a lor numai asiã
va poté prosperã, atãtu materialu cãtu si spire-
tualminte, daca se va esoperã una legatura nesol-
ubile intre ei si fratii lor de la riulu Sav'a.
Cum-cã dalmatinii sunt aproape a-si validitã ve-
chiele lor dorintie si aspiratiuni, acest'a se con-
firma si prin scirea, cã locutenentele Dalmatiei
Rodie a primitu instructiune de la ministeriulu
d'in Vien'a, cã sã observe neutralitate stricta in
cestiunea reincorporãrii.

Deputatiunea regnicolara croata continua cu
asiduitate consultãrile in privinti'a modificãrilor
necesare, ce sunt a se face in pactulu de impa-
catiune d'in 1868, si crede cã pãna la esmitterea
deputatiunii regnicolare d'in partea dietei un-
guresci ea si-va terminã tote lucrãrile. Missiunea
principale a deputatiunii d'in cestiune consiste,
dupa „Obzor“, in a conservã si asecurã nedepen-
dinti'a nationale ; inã spre ajungerea acestui scopu
e neapera de lipsa, cã in fruntea tierrei sã
vina unu astu-felu de guvern, care sã fia respun-
ditiu numai coronei si dietei croate. De aseme-
nea trebuie schimbatu si reportulu actualu alu ba-
nului cãtra guvernulu ungurescu, precum si alu
ministerului croatu cãtra affacerile autonome ale
Croatiei. Deci, dupa opiniunea diuariului nationale
de mai susu, acestea aru fi punctele cele mai im-
portante, cari trebuiesc primite in impacatiunea
revizdiata. Nu scimu incãtu si-va poté ajunge par-
tit'a nationale acestu scopu, cã ei se ivescu pre-
semne, dupa cari Croati'a va geme si mai departe,
intocmai cã biet'a Transilvania, sub arbitriulu
domnilor situatiunii. Diuariulu „Pest. L.“ adeca
comunica, cã guvernulu ungurescu are intentiunea
a dissolve diet'a croata, — precum se affirma, sub
pretestu, cã acest'a a respinsu bugetulu comitatului
Bellovãr. Organulu guvernamentalu inse e destulu
de neprecautu, incãtu la altu locu lasa a se ob-
servã, cã, dieu, supararea guvernului si resolverea
lui spre asemene mesure odiose, nu provinu neci
cãtu e mai pucinu d'in respingerea bugetului de
mai susu, ci acestea au a se cercã cu totulu aiuria,
si anumitu in impregiurarea, cã dupa departarea
virilistilor d'in camera, partit'a nationale era
majoritate, si acest'a nu convine neci decãtu cu planu-
rile si intentiunile dlui Lőnyay. Vom vedã ce se
va mai intimplã, cã-cu dloru de la potere tote li
sunt cu potintia, inse veda ei unde o voru duce
cu asemene procedura despotica.

Guvernele nemtiesci esecuta cu energia espul-
siunea iesutilor de pre territoriulu germanu.
Indata dupa votarea fatalei legi contr'a iesuitis-
mului, episcopulu d'in Mainz a aplicatu pre toti
iesutii d'in dieces'a sa de preuti seculari, voindu
estu-modu a-i aperã contr'a persecutiunii d'in par-
tea statului. Acest'a apucatura inse nu i-a succesu,
cã-cu, dupa unu telegramu d'in Mainz, polit'a a
opritu pre toti iesutii mascati sub reverend'a se-
cularia dela esercerea functiunilor spiretuale. —
Alta plaga, de care suffere noulu imperiu nem-
tiescu, e cã emigratiunea in provincieles orientale
ale Prussiei id dimensiuni d'in ce in ce mai mari,
si asiã lips'a de bracie in tiera devine totu mai
sentita. Guvernulu, ce e dreptu, opune totu felulu
de pedece seductiuniloiu, cari atragu pre omeni a
caletor'i preste Oceanu ; de asemenea si proprie-
tariu au recursu la mediloculu care s'ar crede celu

mai bunu, adeca la ameliorarea sortii lucratorilor
loru, inse tote sunt in daru, cã-cu acesti-a nu pro-
fita de imbunetatirea salariului, decãtu cã sã stringa
sumele necesare pentru a se poté mutã in Ame-
ric'a. Considerandu deci consecintiele acestei stãri
de lucruri, mai multi proprietari se intrunira d'il-
lele de curendu trecute in Berolinu, si constituira
unu comitetu, insarcinatu a se adressã cãtra gu-
vernele d'in Prussi'a si Mecklemburgu, invitandu le
sã iãe mesure spre a inlesni lucratorilor de la
tiera dobendirea unui micu fondu de pamentu,
prin ce apoi s'ar pune capetu despopularisãrii
tierrei.

Adunarea nationale a Franciei s'a prorogatu
pãna la 11. noemvrie. Stang'a republicana d'in
Adunare s'a intrunitu in ajunulu prorogãrii pentru
a ascultã unu manifestu redactatu de Enricu Mar-
tin, presedintele acestei partite, si care s'a adre-
satu cãtra alegutori cu ocaziunea prorogãrii. Mani-
festulu face una dare de sema a supr'a situatiunii
interne a Franciei in ajunulu alegerilor d'in lun'a
lui iuniu an. trec. si a supr'a situatiunii actuale,
in carea se afla republic'a. Areta apoi conduit'a
republicanilor si spriginulu ce l'au datu
guvernului in acestu tempu de reabilitare si de
reorganizare. Politic'a republicanilor, d'ice mani-
festulu, a fostu una politica de conservatiune si
de reparatiune, si nu republicanii sunt acei-a cari
au intardiatu pacificarea sãu au alarmatu intere-
sele prin persistinti'a loru d'a proclamã caracterulu
provisoriu alu republicei, pre care tier'a doresce
sã o faca definitiva. Dupa aceea manifestulu ana-
lizeza causele, cari au silitu pre republicanii sã
voteze diferitele impositie, si mai alesu cele asupr'a
materioru brute, care n'a voitu sã provinu de acolo,
si d'ice cã „a nã voitu sã provinu de acolo, cã
a supr'a venitului, si fiindu-cã tesaurulu avã ne-
cesitate de resurse, ce i erau indispensabile, mai cu
sema pentru a servã la interesele imprumutului.
In fine manifestulu atinge si cestiunea dissolvãrii
Adunãrii nationale, despre carea crede cã va veni
de sine, dupa ce se va votã si bugetulu pre an-
nulu venitoriu ; pentru cã atunci se spera cã Adu-
narea inã-si va aprecia schimbarea nemarginita ce
s'a operatu in idei si in lucruri, de la alegerea
ei, si, prin urmare, va judecã ea singura cã si-a
implinitu misiunea. Ea va intielege atunci, adauge
manifestulu, cã a venitu momentulu d'a pune re-
public'a in manile unei noue Camere, care va avã
misiunea a desvoltã si consolidã oper'a renascerii
si a regenerãrii Franciei, opera la care trebuie sã
concurga toti amicii sinceri si adevãrati ai tierrei.
— Acestu manifestu e subscrisu de 123 membri,
dar' s'a observatu, cã intre subscrieri lipsece ceea
a dlui Gambetta si a mai multor amici de ai
sei. Acest'a impregiurare inse se crede 'cã provine
numai d'in caus'a unor neintelegeri a supr'a for-
mei manifestului, si neci de cum a asupr'a fondu-
lui ; pentru cã incãtu privesce punctulu esentialu
alu manifestului, adeca dissolvarea Adunãrii, stang'a
ostrema inca este de acord, cã mai bine sã se
lase maiortatea Adunãrii a mori ea singura de
nepotintia, decãtu a incepe rebelu contr'a ei. Se
intielege, cã maiortatea monarcica a devenitu fu-
ribunda, cã a remasu si de asta-data cu repu-
blic'a, si nu a potutu reesi cu restituirea monar-
ciei. Tote diuariile sustienute si nutrite de acest'a
partita, precum si organele clericalilor, se areta
forte indignate si nu se potu impacã neci chiaru
cu cuvintele de republica conservatoria, ceea ce
dupa dinsi ar' insemnã republica reactionaria.

Adunarea generala d'in Sablesiu.

(Fine.)*

Presedintele anuncia sosire a aduce telegrame felicita-
torie, un'a de la „Gazet'a Transilvaniei“, brav'a matrona a
diaristiceii daco-romane, cea-lalta d'in scãdele de la Karls-
bad, de la tribunulu poporului romanu, A s e n t i e S e-
veru, in care acestu-a recomanda adunãrii a votã ajutorie pentru
studiarea scientielor tehnice ; ambele telegrame, intre vivate

*) A se vedã nrulu trec. alu „Federat.“

vine, sã iãu spre placuta scientia. Urmeza alegerea comis-
siunilor necesare pentru agendele acestei adunãri generale,
si cu consensulu totoruru presedintele propune cinci barbati
pentru comisiunea censoratoria de membri si pentru pri-
mirea tasselor si a offertelor, cinci pentru comisiunea
censoratoria si bugetaria, era pre siette membri pentru
motiuni.

Dlu Ionu V. R u s u, secretariulu II alu asociatiunii,
raporteza despre activitatea comitetului asociat. d'in an.
1871/2. Dlu Constantinu Stegiariu, cassariulu asso-
ciat. face raportulu despre starea cassei, d'in care raportu
se vede, cã asociat. ardel. dispune de unu capitalu de
57,077 fl. 77 cr. v. a. subtragandu-se bugetulu anului
venitoriu. Asemenea raporteza si despre starea fondului
pentru infiintarea academiei romane de drepturi ; fondu
consta pãna acum d'in 7.583 fl. 82 cr. v. a.

Adunarea iã actu despre tote aceste raporturi.

In absentia dlui Ionu Cretiu, bibliotecariulu pro-
visoriu, d. secretariulu II. cetesce raportulu aceluia, care
raportu adunarea lu-primisce cu manifestãri de bucuria.

De-ora-ce d. Ionu Massimu, fostulu bibliotecariulu, ab-
dãsesse, presedintele propune adunãrii alegerea bibliotecari-
ului ; adunarea aclama pre d. Ionu Cretiu de bibliotecariulu
alu asociatiunii.

Dupa tote acestea, d. Stefanu Iosifu, professorulu in
Brasieu, tienu unu discursu : „Despre Homer, eposurile
lui si influenti'a loru asupr'a literaturii romane nationale.“
Discursulu interesante fã ascultatu cu multa atentiune si
placere. — Fiindu tempulu inaintatu, presedintele multia-
mesce membriloru pentru zelulu, cu care au petrecutu lu-
crãrile siedintiei prime, si annuncia siedinti'a a duo'a pre
mane, 6. aug., la 9 ore a. m. inchiaandu siedinti'a de
asta-di intre eschiamatiuni repetite de „Se traiesca !“

Dupa lucru, dupa ostenea, trebuie sã urmeze odihna,
si d'ice cã „a nã voitu sã provinu de acolo, cã
a supr'a venitului, si fiindu-cã tesaurulu avã ne-
cesitate de resurse, ce i erau indispensabile, mai cu
sema pentru a servã la interesele imprumutului.“
„Leulu de aur“ vedemu incingundu-se unu banchetu ro-
manu stralucitu, la care a luat parte unu numeru insem-
natu de ospeti romani si straini invitati. Music'a veselitoria
si toastele se precepe, cã la tote petrecerile romane, neci
aici n'au potutu lipsi. Primulu toastu lu-redicã presedintele
asociat. pentru Majestatea Sa imperatorele si marele nos-
tru principe Franciscu Iosifu I. Insuffetite si repe-
tite : „Sã traiesca marele nostru principe !“ au urmatu
acestui patrioticu toastu. D. Sim. Balomiri toastã pentru
presedintele asociatiunii ; preutulocalu rom. cat. in onorea
intelligentiei natiunii romane ; d. Iacobu Bolog'a pentru
n e m e m b r i i presentii ai asociat. ; d. Dr. Hodosiu v.-
comitele distr. Zarandu, pentru „limb'a materna“ ; d. Sigis-
mundu V. Popu pentru bun'a intielegere intre romani si
unguri, alti pentru metropolitulu Siagun'a, era presedintele
asociat. pentru „poporulu romanu“ ; Sigis. Popu pentru
„preuti romani“ ect. Si astfelu intre vorbe sincere si fra-
tiesci, in viuitiune si cordialitate si-petrecura pãna la 5 ore,
candu se despartira pentru cã la 9 ore s'era sã convina
era la balulu romanu, ce s'a tienu in salonele otelului
numitu ; descrierea detaiata a acestui-a se tiene de alta
rubrica. Preste totu, balulu, a fostu forte animatu si stra-
lucit de frumseti'a toaletelor si a domnelor si domnisio-
relor, numai dorere, cã sal'a, de altumentrea spatiosa, a
fostu pre mica pentru multimea ospetiloru.

Diua a trei'a, 6. aug.

Siedinti'a a duo'a se deschide la 1/2 10 ore a. m. D.
not. Aug. Horsia cetesce protocolulu siedintiei prime si se
primisce in totu cuprensulu seu cu una mica observare a
dlui adv. G a e t a n u. Presedintele annuncia cã au sositu
telegrame, de la Dev'a si Betleanu, cea antãia invita vii-
toriu'a adunare la Dev'a, a duo'a la Reginulu saesecu, alu
treilea tramite adunãrii presente salutarile cordiale ale Ro-
manimei d'in Vien'a. Tote aceste depesie se iãu spre placuta
scientia. D. Nicolau Mihaltianu, referentele comisiu-
nei censoratorie, raporteza despre starea fondului associa-
tiunii si a academiei si acceptandu-se acestu raportu mem-
brii comitetului se absolve. D. Dr. Ionu Mihali, refe-
rentele comisiunii bugetarie, presinta raportulu despre
starea financiaria a asociatiunii. Aici s'a incinsu una dis-
puta lunga a supr'a votului separatu alu dlui secr. II., refe-
ratoriu la salarisarea cu 240 fl. pre annu a unui scrietoriu
stabilu pentru cancelari'a asociatiunii, care proiectu inse
adunarea gen. nu lu-primã. Alta disputa serioasa s'a escatu
a supr'a redicãrii stipendiiloru pentru studentii de la uni-
versitati, si anume de la 400 fl. la 450 fl. (Membrulu b.
U r s u, in comitetulu d'iu Sabiu a propusu 500 fl.)

Contra acestei imbunătățiri dnii Dr. Stoianu și Crisianu vorbira cu multu focu invapaiatu, dîcundu, că 400 fl. sunt de ajunsu pentru unu teneru crutiatoriu in unu anu chiaru și in Vien'a. Comitatu asociatiuni a aperatu d'in tote poterile imbunătățirea proiectata de elu, mai cu taru inse d. Elia Macellariu dîcundu: Dloru! Noi tenerii nostri nu-i tramitemu la universități că până voru fini studiile se nu mora chiaru de fome și reintorcundu in patri'a loru, dupa unu anu, duoi se li cantămu „in veci amintirea,” nu Dloru! nu pentru acésta i tramitemu la universități, ci că dupa seversirea studiilor și asiedindu-se in loculu seu, se remana șanetosi, și intregi, că astfelu se pota lucră, se pota dá natiunei tributulu cuviinciosu și asceptatu pentru bunavointi'a și ajutorulu primitu, etc.

Cu tote acestea Adunarea generala a creditu de bine, a respingé acésta propunere a comitetulu. D. Ionu Popu Maioru, referentele comisiunii consemnatoria de membri și de primirea tasselor și ofertelor, raporteza, că in cass'a asociat. la adunarea presenta au intratu 1192 fl., in bani gat'a și obligatiuni; adunarea si-manifesta placerea prin echismări de „se traiesca!” (contributori.) D. adv. I. Munteanu, referentele comisiunii pentru motiuni, relateza că la premiele pentru opurele preliminate in adunarea gen., d'in Naseudu inca nu a concursu nimené; că d. Mezeiu, intre altele, a facutu urmatoriile motiuni: a) publicarea unui premiu pentru celu ce va scrie mai bine istoria lui Hor'i'a și b) publicarea altui premiu pentru celu ce va scrie mai bine istoria aniloru 1848/9 cu privire la natiunea romana. Considerandu inse, că aceste doué motiuni cadu in sfera bugetulu, preste a carui desbatere s'a trecut, presidiulu recomanda aceste motiuni comitetulu asociat, cu acelu adausu, că la prossim'a adunare gen. comitetulu se le puna la ordinea d'ilei. Repausandu d. direct. Gavrilu Munteanu, fostu presiedinte alu sectiunei istorice, dlu Dr. Hodosiu propune pentru acestu postu pre dlu Georgiu Baritiu, ce se si primesce cu vine „se traiesca!” Acum vine a se defige loculu pentru viitori'a adunare generala. Unii voiescu la Dev'a, altii la Tergu-Muresiului, era altii la Reghinulu-Sasescu; in fine, la aperarea temeinică a dlui Dr. Hodosiu, se decide: la Dev'a, in luna antaia d'in Iun'a lui augustu 1873. Pentru verificarea protocolulu siedintiei II se alege domni Balomiri, protop. Deacu, protop. Tipeiu, senatoriulu Nicol. Popu și subpret. Ionu Paraschiu.

Dupa aceea presiedintele multiamesce sabesieniloru pentru cordial'a primire, comitetulu arangiatoriu pentru ostenelele avute, sessulu fromosu pentru zelulu manifestatu cisteanu și spriginescu adesta runda si'daria. In repunere, discursulu fu primitu cu vivate șgomotose și repetite. D. protop. Ionu Tipeiu luandu apoi cuvintulu, in numele sabesieniloru multiamesce totoruru membriloru pentru onorea care li-au facutu si li cere scusele fratiesci, daca impregiurările n'au concessu a face preparative grandeoase.

D. Dr. Hodosiu redicandu-se dice: on. adunare! Noi toti, adunarea generala este corpulu legelativu, comitetulu asociat. inse este celu executiv; ieri și asta-di avuramu placat'a ocaziune a ne convinge, că tote afacerile nostre d'in anululu trecut, decursera in cea mai buna ordine, ce e de a se ascrie numai punctuosității și promptetiei acestui bravu comitetu și a functionariloru sei. Noi dara i suntem datori remuneratiune și reconoscintia și acésta li-o dăm prin unu „Se traiesca!” intreitu.

Si cu acestea finindu-se agendele adunării generale a XII. a asociatiunei ardelené, presiedintele inchiaindu siedinti'a ureza totoruru membriloru caletoria fericita și „dulce revedere” pre anulu viitoriu in sinulu fratiloru romani d'in Dev'a, dupa cari cuvinte de dorerosa despartire, beseric'a romana resună ultim'a data de cutrieretoriele: „Se traiesca natiunea!” — și de pre valea Sabesielui, d'in vechii Carpati, d'in adunculu animei poporulu romanu sună ecoulu puternicu: „Se traiesca natiunea!”

Prunculu codrilor.

Caus'a romana la 1872.

(Urmare.) *

Al. XLIX. Dupa ce d'in cele premise se vede limpede, că romanii nici de cum nu se potu indestul cu deslegarea cestiunei de limba, prin art. 44 alu legeri de nationalitate, trebuie se constatamu mai departe și aceea, că de atributele dreptulu de nationalitate nu se tiene numai dreptulu de limba ci și alte interese totu asie de esentiali. Nu interesulu singuraticiloru aspiranti la oficiele publice — pentru că asta-di punea cea mai amara e a oficialiloru de statu — ci interesulu poporulu, care are mare lipsa de a pricepe cu incedere deplina pre oficialii statulu și acesti-a pre elu, pretinde că se redicamu postulatu pentru respectarea romaniloru la implinirea oficioru publice. Căta insemnetate are si cestiunea acésta in viet'i'a sociala de statu, se dovedesce prin legislatiunea Ardélului, care sute de ani mesurá conferirea oficioru publice dupa campan'a cea mai rigorosa ale celoru trei natiuni politice și patru confesiuni recepte, și ast'a nu f'ra cuventu, pentru că numai prin

campan'a acésta se manifestá nu numai garanti'a egalei indreptatiri nationali și confessionali, dara și a drepturilor speciali și individuali a populatiunei indreptatite. Legea de nationalitate a Ungariei de si reconosce acésta cestiune in §. 27. o deslega inse numi in modu negativu, candu dice, că la implinirea oficioru publice nationalitatea seú confessione, ne mai fiindu pedea legale, in interesulu populatiunei de diferitele nationalități se va luá consideratiune și la individii cualificati d'in respectivele nationalități, inse numai dupa „potintia.” Inse cătu de relativu și nesigura este garanti'a cestei potintie (lehetőség) s'a vedutu d'in urmări. Candu a primitu regimulu presente administratiunea Ungariei, romanii aveau vr'o 12—15 siefi de iurisdictioni, cari asta-di sunt redusi la duoi capitani și la duoi comiti supremi asie ad beneplacitum, — apoi oficialii romani cari la administratiunea politica și judiciara ocupau aproape o tertialitate a statulu personale, asta-di afara de vr'o doué trei iurisdictioni, unde cu mare nevoia se mai tienu remasfiele de mai tainte — in celelalte iurisdictioni s'au meturatu mai cu totul; parte prin alegerea virililoru preponderanti, parte prin denumirile ministeriali „dupa potintia”, intocmindu-se cu oficialii, cari ori nu potu, ori nu vreau se respecteze limba poporulu. La reinvierea regimulu de asta-di mai in tote ministeriele se denumira și cătu unulu seú duoi oficiali mai inalti de nationalitatea romana, — dara de atunci incoce locurile vacante ale loru nu se mai implinira, apoi ministeriulu financiaru cu aparatulu seu celu mare de oficiali centrali n'a vrutu se faca nici macaru atát'a. cătu faceau celelalte ministere, credieru că e destulu, că romani concurgu cu contribuiri de totu felulu de dări, de ce se mai concurga și cu oficialii? Apoi cum-că prin atare aparatu exclusiv de nationalitate, numai cu mare nevoia se pote strecurá cătu o denumire și la posturile inferiori, e numai consecvinti'a naturala a exclusivismulu centralu, sub atari auspicii, necesitate e evidente, că legea de nationalitate are se deé garantie mai positive, decâtu dupa potintia cea arbitraria.

Al. L. Daca legislatiunea in sa-si trebuie se constateze in legea s'a 44 d'in 1868 esistinti'a faptica a mai multoru nationalități in Ungari'a, apoi trebuie se se reconosca și individualitatea loru, prin urmare și libertatea d'a se manifestá in statu cá atare. — Legea de nationalitate inse in §. 26 restringe acésta manifestatiune numai la libertatea intruniri in societati spre scopuri besericesci, scolari, scientifice și spre scopuri publice politice. — Atare dreptu lu-pote manifestá numai nationalitatea magiara, care se unifica pre sine, că natiunea politica a Ungariei, apoi natiunea sasésca, d'in Ardél, care, dupa cum amu arátatu mai sus, se infacisiera inaintea statulu cá natiune prin siefulu ei, care este comitele natiunei sasési.

Cum-că atare manifestare a romaniloru prin o asociatiune intr'o universitate nationala cu siefulu loru nationale in frunte nu potu nici decum prejudecá unitătii și integritătii statulu ungaru amu comprobatu mai susu destulu de evidente, de aceea acf mai adangemu numai atát'a, că acésta aru fi tocmai in folosulu statulu ungaru, care prin acea aru cascigá unu organu formale de comunicatiune și intelegere directa cu romanii, cari in isolatiunea topografica etnografica, ce constringe pre natiunea romana, cá si pre cea magiara, la o reciproca spriginire, nu pote fi de interesu secundariu pentru statulu Ungariei. Apoi istoria ni arata, că statulu Ungariei atanei erá mai mare, mai puternicu și in flore, candu siefii deosebitelor nationalități se grupau cu stégurile lor sub conducerea stégulu coronei ungare, pre candu instrainarea nationalitatiloru numai i-au ingustatu marginile, și i-au skabitu poterea interna.

Al. LI. Cu tota acésta doctrina istorica — dorere! vedemu că legislatiunea Ungariei, necum se satisfacă si celoru mai modeste postulatele nationali ale romaniloru, dara i strimtoresce și in drepturile, ce le asigura celoru-lalti concetatieni ai statulu, cu privire la participarea dreptulu de alegere și de reprezentare. Nu mai recapitulamu acele gravamine ce le-amu desvoltatu mai susu cu privire la modulu si form'a, in care s'a compilatu legea electorala cuprinsa in art. II. alu dietei Clusiane d'in 1848, ci trecundu de-adreptulu la meritulu acestei legi, ne provocamu numai la motivele destulu de largu desfasurate prin acei ablegati dietali, cari in dietele cele d'in urma a sesiunei dietali trecute si-au redicatu vocea in contra monstrulu acestui-a de restringerea și rapirea dreptulu celui mai constitutionale. A conchiamá o dieta, a unei-a si acelei-a-si tiere, dupa doué legi electorale, un'a a Ungariei pre bas'a representatiunei poporulu marginita numai prin unu censu amesuratu unui patriu de sesiune urbariala, alt'a pentru Ardél numai d'in caus'a că majoritatea locuitoriloru e romana, pre bas'a privilegielor celoru feudale a celoru-lalte natiuni asie numite recepte, cu eschiderea romaniloru pre de o parte prin votulu universale alu nobililoru și prin latitudinea censulu fictitiu, ce dá mana cu votulu universalu, numai pentru că aceste doué clase de indreptatiti cadu cu prevalentia „pre locuitori neromani, era pre de alta parte prin inarcarea tiereniloru neprivilegiati, cari suntu mai cu séma romani, cu unu censu ce l'au calculatu fabricatoriile acestei legi electorale d'in diet'a Clusiana amesuratu contributiunei corespondetorie la doué sesiuni urbariali, sciindu bine că legile urbariali ardelené nu permitu atát'a posesiune in man'a unui tieranu, si in fine prin impartirea cea neproportionata a cercuriloru de

alegere, pre de o parte, orasiile cele privilegiate, de alt'a cu câte doué trei mii de suflete in maioritate neromana, era pre de alta parte preste iurisdictionile cele mari cu câte doué sute de mii de locuitori in maioritate romani numai pentru câte o paruchia de ablegati eschidindu-se totu de odata inteleginti'a de pre la sate de dreptulu alegerei, cu care ea alu-cum la orasie e investita: Cine nu va vedé d'in tote acestea, că legea electorala d'in Ardél, ce a produsu atát'a scandalu și in sesiunea dietala trecuta, e numai unu aparatu mestesiugitu in contra romaniloru ardeleni? Caudu legislatiunea Ungariei a primitu in art. de lege 43 d'in 1868 despre uniunea Ardélului cu Ungari'a a posteriori și articulu de lege II. alu dietei Clusiane, la reclamarea ablegatiloru romani, s'a escusatu cu aceea, că legea electorala nu se pote modificá d'in incidenti'a altui obiectu de lege, ci va avé de grige cá se unifice și legea electorala, candu revisiunea acestei-a se va pune la ordinea d'ilei. Inse cu acésta promisiune, si cu tota notiti'a, ce a trebuitu sa iée si regimulu, cá vatemarea cea mai nesuferibila, de care s'a scarbit romanii ardeleni până intr'atát'a, încátu mai preferira de a se retrage de pre terenulu politicu, decâtu se mai suferé o insulta asie de demonstrativa — totu-si regimulu Ungariei aflá de consultu prin proiectulu de revisiunea legeri electorali pusu pre mes'a dietei in ultimele dile ale sesiunei trecute, nu numai d'a sustiené acea insulta asup'r'a natiunei romane d'in Ardél, dar' dupa-ce scie bine și aceea, că romanii, cari facu $\frac{3}{5}$ d'in populatiunea Ardélului, d'in cele 75 de cercuri electorali ce cadu pre Ardél, daca nu voru impedéca și organele regimulu de abie potu alege vr'o 10—12 ablegati romani, cá se puna corona acelei legi electorali, mai adange o exceptiune unica in felulu seu, anume pentru Fagarasiu, — nu in favorea orasiului, pentru că voindu ai face acésta l'aru fi potutu cá pre cetate libera investí cu unu cercu electoralu separatu pentru elu, — dara de si regimulu nu o spune, ce scie tota lumea — numai la propunerea și in favorea unei persoane aspirante la candidatur'a de ablegatu, in detrimentulu districtulu intregu și cu indignatiunea unei nationalități de $2\frac{1}{2}$ de millione a coronei Ungariei.

Al. LII. Dara nu numai prin legea electorala pentru dieta, ci si prin legea municipala si comunala se afla romanii nedreptatiti si asupriti in dreptulu reprezentantiei constitutionale, vedindu că aristocratismulu feudale este tradusa in institutiunea voturilor virile a aristocratiei banale, care acum usurpeza tota poterea municipala si comunala spre scopurile sale. — Noi nu vrem se eschidemu pre acésta clasa de omeni dela o corespondetore participare la reprezentanti'a municipala si comunala, dara candu vedemu că acésta clasa si acolo unde ea d'abie reprezenta una cincime, in multe locuri are votu o diecime a greutatiloru publice, totu-si pretinde se ocupe jumetatu (in esentia inse maioritatea) d'in reprezentanti'a municipala si comunale, suntemu constrinsi d'a ni redicá vocea totu-de-un'a in contra unei dispositiuni legislative, carei-a i lipesce cu totulu bas'a dreptati si ecuitatii.

(Finea va urmá.)

Oresti'a, 11. aug. 1872.

Alegerea de deputatu s'a terminatu a séra la siepte ore. Me grabescu dara a-mi impliní promisiunea.

Nu am de a vi relatá multe. Alegatorii romani au ramasu până la unulu consecinti' decisiuniloru aduse de clubulu nationalu. Invisera tote ispitele. Infratitii sasi si unguri incercara multe, de a poté trage in partea loru pre vr'o cāti-va romani. Pre vr'o cāti-va numai, cá-ci de toti aveáu mare respectu. Tote inse fure indaru.

Vineri demaneti'a (9. aug.) infratitii si-pusera flamure natiunale in ferestre. De odata aparú si unu stindardu tricoloru romanescu, dar' ventulu nu apucá se-lu falfaie, cá-ci observandu-lu vr'o cāti-va d'in intelegintia de locu se presintara in localitatea senatulu orasienescu, unde se aflá, si pretinsera delaturarea stindardulu romanescu. Dlu protopopu N. Popovicu, presiedintele comisiunei alegatorie, indata la inceputulu lucráriloru si-a datu demisiunea, si asie nici acolo nu a participatu nici unu sufletu romanescu. Ast'a nu a fostu de ajunsu.

Inteligenti'a se imprastiá fia-care la loculu seu, si daca viniá vr'o oia raticita, — o indreptá pre calea cea drepta.

Insu-si dlu Sig. Poppu disparú in fine de pre aici, — vedindu că alegatorii d'in acestu scaunu au caracteru tare; si dupa-ce vediu că suntu acri stringurii, i parasi svatuindu-i se remana pasivi. — Pre semne asie va pati si la Sabisiu.

Mai am de a insemná, că cortesiloru jupanulu Vodjaner li sucese a arvuní si pre alegatorii romani d'in Comuna Pricasu, cari au sf venitú cu glot'a la alegere, inse inteleginti'a romana li opri calea, si li arétá prepasti'a si rusinea ce-i astepta. Cei raticiti se intorsera pocaiti!

Paserile de nopte s'au intorsu la cuibulu loru — cei peccatosi au amutitu, si asie e sperare; cá solidaritatea va durá cătu de multu. Asie se fia!

Celelalte pre noi pucinu ne interesedia.

* Vedi Nrii 80, 81, 82, 83 și 84 ai „Fed.”

Baiașpria, 10. aug. 1872.

Dle Redactoru! Ertati-mi că în colonele acestui pretiutu diariu sè-mi potu face si eu modestele-mi observatiuni la responsulu dlui protopopu d'în Baiașpria, Biltiu, datu în nrulu 80 alu „Fed.“ anonimului „Vespe“ d'în acestu pretiutu diariu.

Dice Dlu protopopu la începutulu corespondintiei sale: „Noi nu asteptăm provocări neci d'într'o parte pentru candidarea unui deputatu romanu, apoi esperint'a alegeriloru trecute ni-a convinsu pre deplinu că, candu a figuratu numele cutarui romanu că candidat, n'amu fostu spriginiti neci d'în partea celoru mai mari la gura, neci de fratii magiari.“ Dle protopope! Dar' dacă nu asteptati provodari pentru candidarea unui deputatu romanu, atunci pentru ce nu l'ati candidatu? că-ci, precum am întieșesu de la vr'o căti-va frati de-ai Dtale magiari, senguri aru fi spriginitu si amblatu în favorea deputatului romanu; apoi precum amintesci mai incolo, Dle protopope, că: „neci în cercurile electorali Crasiu si Mediesiu, de st sunt romanii în majoritate absoluta, n'au potutu reesf cu candidatii loru romanii“; sè-i lasăm pre acei deputati romani, cari fusera candidati în acelea doue cercuri electorali, sè-si continue si sè-si mai largesca contingentulu politiceu loru, dar' pentru că n'au potutu face altii ce-va, Dvostra inca se nu faceti nimicu? Poteati sè stati cu o partida cătu de mica pre langa unu deputatu nationalu, si dacă cadeati, cadeati cu gloria, si pre alta alegere se ve fi pregatitu pentru-o partida mai considerabila, că-ci si copilulu celu micu de multe ori cade până invetia a ambli. Cum-că Dta te-ai alipitu de candidatul partidei drepte, ai comissu contra natiunei romane unu pecatu nestersu. Dle protopopu! Motivele si meritele Dlui Stoll cari le amintesci în corespondintia Dtale, si pre a caroru basa ti-ai datu votulu partidei drepte, pentru populu romanu, dupa parerea mea, sunt forte debile si pucine, pentru-că deputatii magiari, mai alesu cari sunt alesi d'în astfelu de cercuri electorali uude sunt si romanii, facu putienu bine materialu si pentru poporu, numai că la alegerea venitoris sè pota imputa si scote ochii poporului cu ce-va, pentru că sè fia de nou realesi. Spune-mi acuma, Dle protopope! că Dlu Stoll ce bine spiritualu a facutu până acum poporulu romanu? Limb'a romana în gimnasiulu de Bai'a-Mare se afla în periclu d'a fi eliminata d'în acelu gimnasiu; cugeti, Dle protopope, că dora Stoll va face ce-va si se va întrepune la dieta si la ministeriu pentru restituirea acelei-a? Poti fi siguru că: ba! Mai departe sè-ti spunu; Dle protop. că ce erá dacă remaneai pasivu! Atunci sentiulu si caracterulu nationalu alu Dtale remanea nepatatu si numai poporulu celu mai de josu erá sedusu, er' celu mai de frunte remanea pasivu pre langa Dta, dar' acum este sedusu si poporulu si Dta. Altcum e lucru naturalu; că dacă ungi rot'le baze, atunci se si invirtesce. Fă odata bine si pentru natiune, nu numai totu în interesulu privatu alu Dtale, si nu numai totu a strigá: sum romanu, sum romanu.

În fine, dacă privim mai de aproape responsulu deslucitoriu alu Dtale, numai decatu observăm, că esci mai interesatu de binele materialu alu Dtale, de cătu de celu spiritualu alu natiunei. Că sè nu cadu în suspitiune, că dora asiu fi „Vespe-a“, ci pentru că sum teneru, sum numai

G a u n a s i u.

(Bibliografia.) „Geografi'a tiereloru de sub coron'a Ungariei în legatura cu liniamentele fundamentale ale geografiei universale, pentru folosulu scoleloru poporale romane, întocmita de Demetriu Varna, v.-protop. surogatu si professoriu dirigente la scol'a principala normala d'în Lapusiulu ungurescu.“ Acestu manualu de mare folosu pentru instructiunea tenerimeii, se apropia de sistemulu observatu în manualulu de geografia a dlui professoriu d'în Beiusiu, Ionu Silviu Selagiianu; contine 88 pagine cu tipariu desu, si consta numai 30 cr. v. a. esemplariulu; era pretiulu de bolta alu unui esemplariu va fi 35 cr. Pentru dui cari au binevoitu a se prenumera la acesta Geografia, s'a iaceputu speduirea. Se pote procura de a dreptulu de la autoriulu [M. Lápos, comitat. Clusiu] seau d'în tipografi'a de la Gherla unde s'a tiparitu. Recomendăm acestu manualu toturoru, cari voru sè innainteze literatur'a romana, sè spriginesca instructiunea poporului si sè incuragieze pre cei ce se ostenescu pentru didactic'a romana, în de osebi inse dloru nostri invetiatori.

Nrulu 13 alu diariului scientificu „Gazetta medico-chirurgicala“ d'în Bucuresci ni aduce pre langa tratatele ordinarie si unu sumariu seau o tabla a materiloru, cari s'au publicatu în acea gazetta în cursulu an. 1871, d'în care apriatu se vede că ce obiecte interesante s'au tratatu în acea foia si de ce mare folosu sunt astfelu de diarie pentru specialistii nostri romani. Collectiuni complete se potu procura de la administratiunea diariului de pre anii 1870 si 1871, tramitiendu de odata si pretiulu de numai 10 lei.

Marti în 13. aug. a aparutu nrulu I. alu organului oficialu alu eparchiei romane gr. or. aradane: „Lumina“, care contine diverse materie interesante, si aviseza pre o cetitori, că în nrii venitori va incepe publicarea stieriei de mare importantia a conoscutului literaturiu-medieu romanu Dr. Vasiciu, si aumie tratatulu: „Igien'a si scol'a.“ Cole de prenumeranti acestu organu nu va

imparti, ci roga pre dd. prenumeratari a tramite banii de prenum. seau prin avise postale, seau prin epistole francate la red. „Luminei.“ — Dorimu „Luminei“ lunga si binefacatoria vietia.

Codicele romane, antate de B. Boerescu, contienendu tote legile, decretale si regulamentele diferite de la 1859—1872; tote dispositiunile tractatorulu d'în 1856 si 1858 relative la Romania; tote constitutiunile de la 1864 incoce. Codicele se potu procura de la d. Stefanu Ionide, Bucuresci, strad'a germana nr. 21, cu pretiulu de 20 lei nuoi.

(Musicalia.) D'în Bucuresci de la d. Teodoru Georgescu se potu procura piesele: „Duce suspine“, romantia melancolica pentru voce si piano, si „Spune“, romantia nationala pentru voce si piano, ambe piese cu câte 1 leu, 40 bani. De la d. G. Musicescu: „Ronduel'a cununei“ pentru piano, cu 5 lei nuoi. De la d. profess. Vencelu Medecu: „Romania“ cuadrillu, compusetiune originala pentru piano, cu 4 lei nuoi. De la d. Leop. Stea: „Mariora-Hora“ pentru piano, cu 1 leu 20 bani.

VARIETATI.

*(Insciintiare.) Esamenale de tomna pentru Calificatiunea invetiatoriloru se voru tiené în preparandi'a regia de statu pentru invetiatori, în Dev'a (comitatulu Uniadora) în 23 septembrie si în dilele urmatore a. c. în limb'a romana sèu magiara. Despre acesta incunoscutiediu pre toti candidatii de invetiatori, cari voru voi a se supune la acestu riguros, cu aceea observare, că sè-mi tramita petitiunile loru provedite cu atestatu de botezu despre absolvirea studieloru, despre ocupatiunile loru de pana acuma, precum si despre portarea loru morala, celu multu pana în 9 septembrie a. c., că-ci acei-a cari se voru insinua mai tardiu, nu se potu admite, conformu prescrieloru sustatorie la depunerea esamenului susmentionatu. Dev'a în 15. augustu, 1872. — Iuliu D. Bardosi, insp. r. scol.

*(Una incercare nesuccessa.) În cerculu guvernamentale Minschi d'în Russi'a s'a latitu înainte de acesta cu doue septemane scirea ingroditoria, că tiarulu ar' fi demandatu deportarea feteloru d'în aceea regiune pre Marea-Negra, si acesta d'în cauza, că si-a maritatu fet'a dupa unu principe strainu; era acestu-a este domnitoriu în America [!] într'o tiera d'în mediloculu Marii-Negre [!], unde locuiescu numai mauri [omeni negri]. Inse tiarulu si soci'a lui nu voiescu că fet'a loru sè locuiesca numai între negri, pentru aceea a demandatu, că tote fetele tieraniloru d'în guvernamentulu Minschi sè se transporte acolo, că asié omenii acei negri sè aiba urmatore albi. Respendendu-se scirea acesta prin tienutulu întregu, una frica panica a cuprinsu tote piepturile tenere. Multe fete voieau a-si pune capetu vietiei; parintii multoru-a au promis a depune summe mari, numai sè-si rescumperé fetele. Mandatori se si offerita numai decatu în persoale a trei omeni evlaviosi, cari promisera, că voru medloci rescumperarea feteloru mai avute pentru una summa anumita de bani, si incepura numai decatu a incassá la bani. Faim'a acesta o au latitu acesti trei omeni, cu scopu că sè pota insielá pre tierrani, inse fure prinsu innainte de ce aru fi sspesatu banii incassati de la tierrani.

*(Cea mai afunda fontana d'în Iume), care a fostu candu-va sapata, este cea de langa Sperengberg, în departare de 38 kilometri spre media-di de la Berolinu, unde se redica una colina de pre unu siesu diluviale. — Catatimea cea mare de gipsu, care se afla în apropierea capitalei pruseseci, a indemnatu pre directiunea montanistica, că sè cerce petra de sare în jurulu acelu-a; deci în 1867 se incepù saparea unei fontane, alu carei diametru erá de 4-75 metri. La afundime de 85-35 metri lucratorii au datu de anhydrite, de aici dupa sapare de 1-50 metri se aflara straturi de petra de sare, care erá limpede pana la afundime de 86-55 metri. Saparea fù continuata cu multa diligentia, si la finea an. 1868 ea ajunse la 291-40 metri. În acesta afundime fure collocate trei tievi de ferru; si diametrulu fontanei a fostu de 31-5 centimetri. La începutulu an. 1869 saparea s'a continuatu cu masina de aburi, si la finea acelu-a-si anu afundimea a ajunsu la 770-25 metri. La finea a. 1870 fontana a fostu de 1060-40 metri de adunca, si în 1871 saparea s'a sistatu la afundime de 1270 metri. Acestu-a este punctulu celu mai afundu, la care a potutu ajunge pana acum'a omulu în sinulu pamentului. Straturile de petra de sare, descoperite aici, sunt de 1184 metri de grosse. Saparea s'a continuatu si mai departe, pentru-că sè se veda de ce calitate sunt straturile acelea, pre cari este asediata sarea; inse difficultatile mecanice, cari trabnieau devinse la aduncimea acesta, erau forte mari. — La diferitele puncte ale afundimei fure notate, în interesulu scientiei, si gradurile caldurei, si se spera, că teori'a despre crescerea caldurei în relatieune cu afundimea punctelor pamentului se va defini mai bine prin acesta incercare.

*(La propunerea ministeriului de instructiune) tiarulu Russiei Alessandru II. a demandatu, că tote manuscrisele lui Petru celu mare, fundatorele imperiului rusescu, sè se culega si tiparesca. Astu-felu de manuscrise si epistole se afla multe prin arhivele statului si ale administratiunii publice; dar' cele mai multe sunt în arhivele familielor si ale personelor private, pentru aceea mi-

nisteriulu instructiunei publice provoca pre toti, căti au epistole si alte acte originali de la Petru celu mare, că pentru ajungerea scopului amintitu sè le comuncu cu ministeriulu, observandu totu-una-data dacă acele sunt degiá tiparite sèu ba? pentru că sè se pota lua copia de pre ele.

*(Starea sanetatiin differitele state). Considerandu-se nrulu de medilocu alu casuriloru de morte în Londra pre 1000 locuitori vinu 20 casuri de morti, în Portsmouth 20, Bristol 20, Birmingham 20, Liverpool 22, Manchester 20, Salford 19, Bradford 23, Leeds 23, Sheffield 19, Hull 23, Newcastle-upon-Tyne 20, Bombay 28, Madras 35, Newyork 35, Parisu 20, Brüssela 21, Berlinu 40, Vien'a 36, si în Rom'a 38.

*(Una secta originale) se latiesce în Angli'a, comunitate a asié nimitului „poporu alesu“ (peculiar people). Credint'a loru este, că crestianulu adeveratu nu i-este permis a se folosí de ajutoriu medicale, pentru-că acesta este una dorintia culpabile si impia, D. dieu si asié este destulu de puternicu; si dacă voiesce a redá vietia cui-va, lu-îndeca si fara medicu.

*(Americani.) poporulu inventiuniloru, au descoperitu mai de curescu un medilocu efficace spre a atrage pre credintiosi la cercetarea cultulu divin. Anume, ei edifica bisericele asié, că în partea de desuptu facu culina, unde apoi se aduna credintiosii zelosi, inse asteniti de ascultarea cuventulu divin spre a se mai recreá în refectoriulu preotesei. Acestu-a inca e unu argumentu contra celibatulu preotiloru, pentru-că dreptulu primu de a fierbe în culin'a bisericei ar' fi alu preotesei.

*(În Noved'a.) unu statu în Americ'a, s'a aretatu în 20 l. tr. unu cometu, care disparendu s'a auditu una durritura infricosiata, dupa care a urmatu una clatinare în form'a cutremurulu de pamentu. Locuitorii de prin pregiuru la aparitiunea acesta au fostu cuprinsi de una frica panica.

*(Statiunile telegrafice) alle linie ferrate Danosiu si Sighisiora sunt autorizate a primí si innaintá depesie telegrafice private.

*(Fapta generosa.) D. Gavriila Illesiu, proprietariu în Clusiu, a contribuitu în favorea fondulu academiei romane 1000 fl. v. a. d'în care suma a si respunsu diumetate, adeca 500 fl. v. a. Sè sperăm, că va avé imitatori.

Sciri electrice.

Bucuresci, 16. aug. Consululu americana a provocatu guvernulu Romaniei, că sè spriginesca emigratiunea judaniloru de aici în Americ'a.

Londra, 17. aug. „Daily News“ deminticesce assertiunea, că convenirea celoru trei imperati ar' fi indreptata spre regularea relatiuniloru europene. — În Belfast au eruptu conflicte seriose între catolici si protestanti. Polit'a a fostu constrinsa a întervení si a facutu mai multe arestari.

Athena, 17. aug. Pertractarile în cestiunea Laurion, cari aveau a se incepe în septemana acesta, s'au amenatu d'în caus'a departarii representantelui francesu.

Zagabria, 17. aug. Dieta a primitu brigetulu în a trei'a cetire.

Belgradu, 17. aug. Principele Romaniei Carolu a tramisu la solemnitatea instante una deputatiune, constatatoria d'în vice-presiedintele senatului, d'în unu ajutante si d'în unu comandante de divisiune.

Belfast, 17. aug. Turburarile se continua în mai multe districte ale cetatii; poporulu iè positiune amenintatoria. Polit'a a ocupatu tote stradele. Pre totindenea domnesce irritatiune mare.

Belgradu, 18. aug. Stradele cetatii sunt inca de acum'a decorate serbatoresce, mii de straini au si sositu. Cotinje tramisse una deputatiune, de asemenea si comunitatea serbesca d'în Constantinopole, d'în Turnu-Severinu si cetatea Moscu.

Nou-Iorcu, 18. aug. Revolutiunea în Messicu e suprimata cu totul; conducatorii insurgentiloru parte s'au prinsu, parte s'au supus.

Zagabria, 18. aug. Faim'a despre disolverea dietei se confirma. Bugetulu se va sanctiona. Vakanovics fù chiamatu d'în Vien'a la Pest'a.

Nou-Iorcu, 18. aug. Secretariulu comisiunii anglo-americane comuncu, că tribunalulu de arbitri d'în Genev'a a resolutu pana acum'a doue-dieci de casuri, aprobandu d'în desdaunarile pretinse mai pucinu de trei percente; în sesiunea d'în septembrie se va resolve unu numeru mai mare de casuri.

Zagabria, 19. aug. Siedint'a secreta de dupa media-di fù forte sgomotosa. Guvernulu a

retrasu proiectele de legi despre procedur'a in afaceri de presa si despre curtile de jurati.

Z a g r a b i ' a , 19. aug. Se vorbeste, ca diet'a se va proroga in 23. l. c.

Z a g r a b i ' a , 19. aug. (Sedinta' camerei.) Dupa deliberarea tuturor obiectelor, Posilovics interpellà in modu pasionatu, pentru ce nu s'au publicatu alegerile indata dupa dissolvarea d'in urma a dietei, si nu cum-va guvernulu ungurescu e caus'a la acést'a? Interpellantele fù indemnate la ordine.

B e l f a s t , 19. aug. Turburàrile durara si eri tota d'fua; polit'a fù necesitata a puscà a supr'a poporului, prin ce multi se vulnerara. Trupele ocupa stradele si sustienu ordinea.

B e l g r a d u , 20. aug. Principele Dolgoruckiy fà primitiu cu onoruri mari. Asta-di sosesce deputatiunea romana. Numerulu ospiteloru e nespusu de mare.

B e l g r a d u , 20. aug. Deputatiunea romana a sositu; cetatea e forte animata, de pre tote casele flutura standarde, accurgerea strainiloru e mare.

L o n d r ' a , 20. aug. Turburàrile in Belfast se continua; ele idu unu caracteru amenintatoriu.

L o n d r ' a , 20. augustu. Dupa unu telegrammu d'in Belfast, turburàrile erupte acolo se continua. Tote boltele sunt inchise. E probabilu ca se va proclamà starea de asediu. Primariulu cetàtii emisse asta-di una proclamatiune, prin care incunoscintieza, ca militarii sunt impoterniciti a impuscà a supr'a rebelliloru. A séra se ucisera cinci persone. Se formeza corpuri speciale de constabili.

O r s i o v ' a , 30. aug. Ministrulu Tisza fù

primitu in Baziasiu de generalulu Scudier, care lu-petrecù pàna la Drencov'a, unde fù salutat cu salve de tunuri. In Orsiov'a fù primitu de reprezentantii autoritatiloru civile si militare, cari lu-petrecura pàna la Turnu-Severinu, unde lu-cetara prefectulu si autoritatile.

R o m ' a , 20. aug. Mai multi cardinali tienu conferintie, cu scopu ca se statorasca mesurile, cari aru avé a se luá spre terminarea conciliului d'in Vaticanu. Una solveere practica a cestiunii inca n'a urma'u; episcopii francesi insistu, ca pap'a se foloscesca epoca' pacii actuale spre terminarea conciliului, de ora-ce mai multe cetati francesi sunt gat'a a primi conciliulu. Pap'a inse are intentiunea séu a inchiaia singuru conciliulu in Vaticanu, séu a concrede inchiaierea succesorului seu.

Burs'a de Vien'a de la 19. augustu, 1872.

5%, metall.	66.55	Londra	109.80
Imprum. nat.	71.95	Argintu	108.—
Sorti d'in 1860	103.40	Galbenu	5.25
Act. de banc	883.—	Napoleond'or	8.72
Act. inst. creu.	341.40		

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU.**

Concursu.

Prin acést'a se deschide concursu:

1. La postul de docente primariu la scola populare comunale d'in Birseu-de-susu in comitatulu Solnocu-de-medilocu, solutiune anuale 300 fl. v. a. solvinda in trei rate egali, locuinta libera si pucina gradina de legume.

II. La postul de docente ajutoriu la aceea-

si scola, cu solutiune anuale 200 fr. v. a. solvinda in trei rate egali, locuinta libera si pucina gradina de legume.

Respectivii docenti pentru aceste voru fi detori a propune — fia-care in scola deosebita — tote studiele prescise in legea de invetiamentu conformu acelei legi.

Limb'a propunerii e cea r o m a n a . Concurentii sunt invitati, ca rogàrile ajustate cu documente despre vursurile preparandiale si despre servitiulu de pàna acum celu multu pàna la 10. septembrie a. c. se le tramita la dlu A. Udreiu Cosma, protonotariu la tribunalulu reg. in Zila u [Zilah] si membru alu senatului scolasticu.

Data in Birseu-de-susu, 10. aug. 1872.

[3-3]

Senatulu scolasticu coruna.

Sifilitic'a si impotentia,

fia vechie séu de curundu nascute,

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. E r n s t , Pest'a, strada' idoliloru (Göttergasse) nr. 6., etagiulu II., nr. 15., de la 2-5 ore dupa media-di.

Aceste morburu se trateza a dese ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodiu si argintu viu, si acést'a se face numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Patientii vindecati in modulu acesta-a voru cadé mai curundu séu mai tardu in morburile cele mai infricosiate, incatu inca in aduncele betranetie voru avé dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratari usiore si superficiale. Seutu contr'a acestoru feliu de pericle ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai ca vindeca dorerile cele mai invecitate, ci efectulu lui este asié de binefacutoriu, incatu nu lasa nice cea mai mica temere de urmari rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de ttenutu. (6-12)

Pre langa bani gat'a séu pre langa o arvuna de 10% se cumpara, vindu séu schimba totu felulu de hartie de pretiu ce existu, precum: Papire de statu, obligatiuni de prioritati, sortiuri, actiuni industriale, de banca si de cale ferrata. Se solvescu cupone si se indeplinescu comissini pentru burs'a ces. reg. Sortiuri de totu felulu se vindu pre langa solviri in rate lunarie de la 5 fl. in susu.

ROTHSCHILD si COMP.

Opernring 21,

VIENN'A.

a 20. parte a sortiurilor valide pentru tote sortiturele, fara alta solvire ulterioara pentru

Sortiuri de statu c. r. austriace d'in 1839	fl. 10
Sortiuri de statu c. r. austr. d'in 1860	fl. 8
Sortiuri de statu c. r. austr. d'in 1864	fl. 8
Sortiuri de premie unguresci d'in 1870	fl. 7
Sortiuri de cale ferrata turoesci d'in 1870	fl. 4

(cu valoare pentru 36 sortiture) (7-20)

Marfuri de jocu si jocuri sociale.

S'a avutu in vedere ori-ce copilu, tineru séu betranu, avutu séu seracu; in Vienn'a nu se gasesce alta pravalie, carea se ofera unu assortimentu mai variu, si in care se vendu cu pretiuri atatu de moderate. Diferite jocuri scientifiche interesante pentru junimea studiosa, de asemena si unu assortimentu immensu de jocuri nove sociali interessante pentru copii de tota etatea, etc. etc.

Papusi imbracate pomposu, 1 buc. 30, 50, 80 kr., fl. 1, 2, 3, 4.
Papusi neimbracate, 1 buc. 10, 20, 30, 40, 50, 80 cr., fl. 1, 2.
Papusi mecanice fugatoriu si cu voce, misca capulu, manile si pitiorile; 1 buc. cr. 70, 90, fl. 1.20
Jocuri de lotteria si tombola, cu cate 20, 30, 50, 80 cr.
Clocanu si campana, 10, 20, 30, cr.
Domino, 20, 30, 50, 80 cr.
Siaca anu, cu figure, fl. 1.20, 1.50, 2.
Popice, 10, 20, 40, 60, 80 cr.
Jocuri de pacientia, 20, 30, 40, 60, 80 cr.
Dulapuri de edificatu, 20, 40, 60, 80 cr. fl. 1, 1.50, 3.
Jocuri de cuburi, 30, 60, 70, 90 cr., fl. 1.20, 2.
Cassete de lucrare, 60, 80 cr. fl. 1.50, 2.
Piane, cu câie fl. 50 cr. 2, 3, 4 fl.
 Posane, trompeta, tuba, violine, gitara, cimpoie harmonice, jocuri de campate si alte instrumente forte ofine.
Jocuri pentru copii nepriceputi, d'in lemnu naturalu séu de esaciu, 15, 25, 30, 50 cr.
Animale diferite, 5, 10, 20 cr. p. na la 1 fl.
Animale in forma naturale, 50 cr. 1-2 fl.
Alte lucruri de jocu in m. de feluri 10 cr. p. na la 4 fl.
Jocuri sociale, 30, 50 cr. p. na la 2 fl.
 Celo mai nove cărți cu chipuri, pentru fetie, cu séu fara textu, 1 buc. 10, 15, 25, 45, 65, 80 cr., fl. 1.
 Cu ajutorulu coneloru dulapuri de chipuri si cetitu copii potu inveti a coti, jocundu-se, si fara nici o instructiune. 1 buc. 1 fl.
 Prin joculu cu noiele seole de lucru, copii potu inveti diferite lucruri de mana; 1 buc. 60 cr. fl. 1.20, 2, 3.
Globuri, 1 buc. 50, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2.
Laterna magica, numita farmecatoria, este petrecesca cea mai placuta pentru tineru si betranu; 1 buc. cu 12 chipuri 65, 85 cr., fl. 1.50, 2, 3, 4, 5.

Unu micu instrumentu de stiela, numitu **passerea miraculoasa** cu care se pote imita cantecele alu ori-carei paseri; acosta jocaria interessanta costa numai 25. cr.
Laditia cu instrumente angliese, impluta cu tote instrumentele trebuitiose in casa, 1 buc. fl. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 4; aca-si mica, pentru copii 25, 35, 60, 80 cr. 1 fl.
Tocurile Fröbel-iane, forte bune spre ocupatiune propriea, assortimentu mare, pentru princi si fetie de ori-ce etate, 1 jocu 8 cr., fl. 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50.
Tipografe, complete, cu alfabetu si utensilii, pentru copii adulti 85 cr., fl. 1.20, 1.80, 2.50, 3, 4, 5.
Una carte de insemnati si chindisitu, frumoasa, cu 30 modulu nove, 5 cr. — Si alte jocuri instructive, pro alesu. — Jocarie diferite, impletite in siatule, in sute de exemplarie, pentru princi si fetie, 1 buc. 10, 20, 40, 60 cr. 1, 2 fl.
Surprindere si petrecere oferu noiele artificie de saloni, fara ca se respandea vre-unu mirosu neplacutu, in assortimentu mare; 1 buc. 3, 5, 8, 10, 15 cr.
Vetre de feru, bucatarie, staule, pravalie, od i, salone, cu séu fara intocmire.
Teatru de copii, cr. 35, 60, fl. 1.20.
Casce de pastare, cr. 10, 20, 30.
Jocurile metamorfosice, cr. 40, 40, 60, 80.
Jocuri de ruleta, cr. 35, 50, 50, fl. 1.
Sioreci cu masina de fugitu, fl. 1.50, 2, 2.80.
Orologie pentru copii, fine, cu batatoriu, cr. 35. — Alte sorte, cr. 10, 15, 20, 30, 40.
Pistole, carabine, pusee cu effectu poenitoriu, 1 buc. cr. 20, 40, 80 fl. 1, 1.50, 2.
Sabile de tinichea, cr. 20, 30, 40, de ciela cr. 90 fl. 1.30.
 Assortimentu mare de **jocuri magnetice,** cari nota in spa in directiunea magnetului, 1 cutia cr. 15, 20, 30, 50, 80.
Serviciu de porcelanu pentru cafea, thea (cisiu) séu bucate, dupa marime, cr. 60, 80, fl. 1, 1.50, 2, 2.50

Cassete farmecatorie, non compuse, forte interessante si amuzante pentru copii de ori-ce etate. Bata o casseta frumoasa cu diferite aparate de escamotiu, complicate pro d'in afara, cu intruducere aprjata, incatu ori-cine pote face cele mai frumoase escamotorie (a la Bosco) cu cea mai mare neisurata. 1 casseta, dupa numerulu aparateloru, fl. 1.40, 1.80, 2.30, 2.80, 3.50.
Pamentul si locutiunii sei, forte de recomandat pentru copii priceputi; este o cutia cu globulu pamentului, asecutata dupa regnla, si toti locutiunii pamentului sunt faenti cu solori in portu a loru nationalu. Sub fia-care se afla numele in trei limbe. Costa numai 35 cr.
Animale imbracate cu p-le, forte durabile, 1 buc. cr. 30, 50, 80, fl. 1, 1.50, 2.
 Animale diferite cu voce natarale, cr. 50, 80, fl. 1.30, 1.50, fl. 2, 2.50.
Equipage, cabriolete, flacre, confortabile, si alte carutii construite d'in tinichea, forte durabile, si frumoase zugravite, tote cu cai, cr. 30, 50, fl. 1, 1.50.
Cale ferate de cai vienesa, care de focu si nai, cu câte 50, 80 cr. fl. 1, 1.50.
Fotografu, unu jocu de petrecere, prin care se potu produce fotografie adaverate; 1 buc. d'impreuna cu avioane cr. 20, 40.
Aparatu de scrisu si de desennu. Fara nici o cunoascintia prealabila fia-care copilu pote se inveti curundu a scrie si desenna. Unu aparatu pentru fia-care obiectu separat, cr. 40, 60, 80.
Jocu cavaleresc, cr. 50, 80.
Jocu de cursu de cai, cr. 90 fl. 1.30.
Jocu cu intrebari si responsuri, forte cobicu, cr. 10.
Celo mai nove pistole cu acru, cr. 20, 30, 70.
Pusee cu acu, cr. 40, 80, fl. 1.20
Sabile de tinichea, cr. 20, de ciela cr. 80, fl. 1.
Miculu impatoriu. Una armatura completa, preu-frumosa, constataria d'in 1 sabiu cu impatoriu, 1 pusea cu baionnetu, 1 lasca de patrone, 1 ciacou, tote la-olalta fl. 1.20; sorta pres-fina fl. 2.50, 3.50.
Noulu productu comenu. 1 Prindetoriu de fite 5 cr. — Scarpina-te d'aca te manca. 1 buc. carpinatoriu de spate cu ogliada, 20 cr.
Cigaretta comica. reprezinta pre unu pantofariu la mea'a sa de lucru, care, candu fumi d'in cigareta, misca braciile si genunchii, 1 buc. 60 cr.

Miculu escamotriu (farmecatoriu).

Prin urmatoriele aparate de escamotria se potu amusa in modulu celu mai placutu atatu persone singurate, catu si societati intregu. Apparatele sunt combinate asié de ingeniosu, incatu numai posesorulu loru este in stare d'a deslegá diferitele probleme vexatorie; altulu ce n'a primitu instructiunea necesaria se pote cugetá ore intregu, fara ca se pota ajunge la resultatu.

A bagá dogatul prin ori-ce paleria. 1 buc. 35 cr.
 A face séu dispare una moneta (banu), 25 cr.
 Ciocanulu farmecatoriu. Cu fia-care lovire dispare unu obiectu. 70 cr.
 Una cutia pentru aprindere; cine o deschide capota unu galbenu, 45 cr.
 2 pocale; aici lu-bagu in intru: unde se afla? 80 cr.
 Portmonex vexatoriu, totu-de-un'a plinu cu bani séu pururia gotu, 20 cr.
 Portcigarre vexatoria; unde este cigarea? 45 cr.
 Oulu lui Columbu, cine lu pote face se stée dreptu? 85 cr.
 Unu jocu de carti; unde se apara cartea? 85 cr.
 Carti (de jocu) jocatorie, 40 cr.

Una carte si totu-si nu o cunosc nimeni, 15 cr.
 Butelia farmecatoria, séu sorgintu nesecabile, d'in carea se potu toraf siese feluri de buteure. 1 buc. fl. 3.50.
 Piselinia (mogiari) farmecatoria, in carea se pleaza si nimicescu totu, d. e. orologie, pocale, etc. 2 fl. 50 cr.
 Cubu farmecatoriu, areta pro comanda, 50 cr.
 Acelu-si cu vaxtu duplu, fl. 1.20.
 Cutia escamotria, in care dispare totu si la o singura strigare éra-si apare, 4 fl.
 Magazin de legature (pantice) in gura 25 cr.
 Aparatu multiplicatoriu, 1 fl. 20 cr.

Eu voui inveti cartile a jocu, 50 cr.
 Un'a cu cuburi, séu a gaci sece-tulu, 70 cr.
 Mincea miraculoasa. Siese minca asemena de mari a se ciangia intr'un'a, fl. 3.
 Unu calimariu, dar' unde e negrela? 50 cr.
 Sincidera prin pumalu, 20 cr.
 Ce colore e acést'a? Kasia si verde; nu e dreptu, nici un'a d'in amendone, 80 cr.
 Sparga nedestructibile; se taia inaintea publiculu si totu-si e intregu, 65 cr.
 Tulceriu farmecatoriu, séu a face posibilu, ce nu este posibilu, 60 cr.
 Casseta de pastare, dar' unde sunt banii? 25 cr.

Sunt inca si alte aparate diferite, inse d'in lips'a spatiului nu se potu insirá tote

Inca o multime alte marfuri de jocu si jocuri de petrecere, cari nu se potu numi tote, se potu capeta cu aceste pretiuri numai si numai in depositulu subsemnatulu. List'a pretiurilor, carea este prea interessanta, se imparte gratis.

Bazarulu de pompa, **A. FRIEDMANN,** Vienn'a. Praterstrasse, 26.

(4-14)